

INFORMACIÓ PERIODÍSTICA ESPECIALITZADA I

(CIÈNCIA I TECNOLOGIA)

PROF.: S. RAMENTOL

4rt. CURS PERIODISME CODI 4113

A) TEMARI

TEMA I: INTRODUCCIÓ

La creixent complexitat del fenomen informatiu.- La informació en el futur.- La responsabilitat del periodista davant la societat. Necesitat d'una informació científica.- Normes de conducta professional.- La formació especialitzada. La formació integral. La formació permanent.- Etiologia de l'especialització. La professionalització.- El periodisme especialitzat. Característiques generals. Notes diferencials, tipologia i models. Els temes. La crisi dels gèneres davant la pressió dels continguts.- Les grans àrees: Local, Catalunya, Informació estatal, Internacional, Societat, Economia i Treball, Cultura, Ciència i tecnologia, Esports, Espectacles. Àrees alternatives ("Las cosas de la vida", "Fets i gent"...). Els blocs. Altres especialitzacions. Elecció i accés a la informació especialitzada.- La informació i els grans interrogants de l'home del segle XX.

TEMA II: PERIODISME ESPECIALITZAT EN CIÈNCIA I TECNOLOGIA

Característiques generals. Notes diferencials. Tipologia o models. Els mètodes de la Ciència. Ciència i societat.- Ciència i comunicació. Els mitjans d'informació i les imatges que l'home té de la Ciència.- La Ciència al món antic. Les societats humanes més primitives.- La Ciència medieval. La Ciència a l'edat de la fe.- El naixement de la Ciència moderna. La revolució científica.- Ciència, indústria i tecnologia. La Ciència i el Capitalisme.- La Ciència de la primera meitat del segle XX.- Ciència i Tecnologia després de la Primera Guerra Mundial.- La Ciència espanyola fins al segle XX.- La Ciència espanyola del segle XX.- La Ciència catalana fins al segle XX.- La Ciència catalana del segle XX.

TEMA III: L'ESTAT ACTUAL DE LA CIÈNCIA I LA TECNOLOGIA

Necessitat i caràcter de la Ciència. La Ciència com a institució. La Ciència com a mitjà de producció.- La Ciència en el món actual. La trajectòria del progrés científic. L'horitzó d'una nova societat. Ciència i prospectiva.- Utilitzacions positives i negatives de la Ciència i la Tecnologia. La Ciència i la indústria d'armaments.- Estat de la Ciència (1): Història, Paleontologia, Antropologia, Arqueologia.- Estat de la Ciència (2): Matemàtiques, Física, Química, Astronomia.- Estat de la Ciència (3): Biologia, Medicina, Psicologia, Psiquiatria.- Estat de la Ciència (4): Geografia, Ecologia, Geologia, Meteorologia.- Estat de la Ciència (5): Tecno-

logia general, Informàtica, Robòtica.- Estat de la Ciència (6): La ciència-ficció. Les falses ciències.- Filosofia i Ciència. Elements d'una Filosofia de la Ciència.- Ciència i humanisme. Ciència i Pedagogia.- Ciència i ideologia. La proposta progressista. La proposta conservadora. Sociobiologia i biopolítica.

TEMA IV: L'ORGANITZACIÓ DE L'ESPAI INFORMATIU

Organització o compartimentació de la secció de Ciència i Tecnologia. Subespecialitzacions segons àrees i temes. Subespecialitzacions segons el treball periodístic i els gèneres: el redactor de taula, el corresponsal, els enviats especials, l'editorialista, el comentarista, el col·laborador ocasional, el reporter "free lance",¹ sagista. El treball del periodista en una oficina informativa.- Diferències entre premsa diària i no diària. Premsa especialitzada. Models. La ràdio. La televisió: el poder de la imatge.- El problema de la divulgació científica. El llenguatge. Les fonts.- Anàlisi i redacció. Els gèneres dins el marc de la informació especialitzada en Ciència i Tecnologia. Exigències del mitjà: segons el lector, ideologia, temps, espai. L'estil. Existeix un estil propi? Estil informatiu i estil de sol·licitació d'opinió. Nous estils. L'elecció de l'estil.- Aportacions científiques al periodisme especialitzat. Aportacions de la Història. Aportacions de les Ciències socials. Mètodes i categories d'anàlisi. El periodisme d'investigació dins el marc de la Ciència i la tècnica.

TEMA V: ANÀLISI COMPARATIVA DELS MITJANS

La Ciència i la Tècnica en els mitjans de comunicació catalans, de la resta d'Espanya i estrangers. Models d'anàlisi.- Anàlisi comparada dels models i dels textos sobre temes d'actualitat, segons la perspectiva ideològica, geopolítica i les exigències del mitjà.- Els mitjans especialitzats: catalans, espanyols i estrangers. Mitjans de gran divulgació. Revistes científiques de quiosc. Revistes científiques d'abast minoritari. Revistes de tecnologia.

B) BIBLIOGRAFIA

CALVO HERNANDO, M.: Periodismo Científico. Paraninfo. Madrid, 1977.

CALVO HERNANDO, M.: Civilización tecnológica e información. Mitre. Barcelona, 1982.

BERNAL, J.D.: Historia social de la ciencia. (Dos volums). Península. Barcelona, 1967.

DIVERSOS: Historia general de las ciencias. (Cinc volums). destino. Barcelona, 1975.

MASON, S.F.: Historia de las ciencias. (Cinc volums de butxaca). Alianza Editorial. Madrid, 1985-86.

- ASIMOV, I.: Enciclopedia biográfica de ciencia y tecnología. Alianza Diccionarios. Madrid, 1982.
- DERRY, T.K. y WILLIAMS, T.: Historia de la tecnología. Siglo XXI. Madrid, 1980.
- GEYMONAT, Ludovico: Historia de la filosofía y de la ciencia. Crítica. Barcelona, 1985.
- ASIMOV, I.: Momentos estelares de la ciencia. Alianza Editorial. Madrid, 1981.
- COPLESTON, F.: Historia de la filosofía. Ariel. Barcelona, 1980.
- MOSTERIN, J.: Historia de la filosofía. (Diversos volums de butxaca). Alianza Editorial. Madrid, 1985-86.
- AYER, A.: La filosofía del siglo XX. Crítica. Barcelona, 1983.
- LILLEY, S.: Hombres, máquinas e historia. Ciencia Nueva. Madrid, 1965.
- DIVERSOS: Diccionario histórico de la ciencia moderna en España. Península. Barcelona, 1983.
- DIVERSOS: La polémica de la ciencia española. Alianza Editorial. Madrid, 1970.
- GONZALEZ, P., JIMENEZ, J. y LOPEZ PIÑERO, J.M.: Historia y sociología de la ciencia en España. Alianza Universidad. Madrid, 1979.
- RIERA, S.: Síntesi d'història de la ciència catalana. La Magrana. Barcelona, 1983.
- PUJOLS, F.: Concepte general de la ciència catalana. Pòrtic. Barcelona, 1982.
- MILLAS, J.: Assaig d'història de les idees físiques i matemàtiques a la Catalunya medieval. Edicions científiques catalanes. Barcelona, 1983.
- PARES, R.: Cartes sobre la història de la ciència. P.P.U. Barcelona, 1983.
- ASIMOV, I.: Nueva guía de la ciencia. Plaza y Janés. Barcelona, 1985.
- DIVERSOS: Cent títols sobre l'estat actual de la ciència. (Cent volums de butxaca). Biblioteca Científica Salvat. Barcelona, 1985-86.
- DIVERSOS: Enciclopedia de ciencia y técnica. (168 fascículos). Salvat. Barcelona, 1984-85-86.
- McGRAW-HILL y BOIXAREU: Diccionario de términos científicos y técnicos. (Cinc volums). Marcombo-Boixareu. Barcelona, 1981.
- FERRATER MORA, J.: Diccionario de filosofía de bolsillo. Alianza Editorial. Madrid, 1983.
- FERRATER MORA, J.: Diccionario de filosofía. Alianza diccionarios. Madrid, 1982.
- FULLAT, O.: Diccionari de filosofia castellà/català i català/castellà. Vicens-Vives. Barcelona, 1984.
- DIVERSOS: L'état des sciences et des techniques. La Découverte-Maspero. París, 1985. (Aparició anual).
- DIVERSOS: Libros de Investigación y Ciencia. (Diversos volums). Reculls dels millors treballs de la revista Investigación y Ciencia en ediciones monográficas. Labor. Barcelona.
- DIVERSOS: colección ciencias. (Diversos volums). Recolls de treballs de la revista Mundo Científico. Fontalba. Barcelona.

- DIVERSOS: Biblioteca de divulgación científica. Volums de butxaca sobre temes científics. Orbis-Muy Interesante. Barcelona.
- REEVES, H.: Paciència dins l'atzur. Empúries. Barcelona, 1985.
- ZIMAN, J.: La fuerza del conocimiento. Alianza Editorial. Madrid, 1980.
- MERTON, R.K.: La sociología de la ciencia. Alianza Universidad. Madrid.
- ZIMAN, J.: La credibilidad de la ciencia. Alianza Editorial. Madrid, 1981.
- ELLIOT, D. i R.: El control popular de la tecnología. Gili. Barcelona.
- BROWN, H.I.: La nueva filosofía de la ciencia. Tecnos. Madrid, 1983.
- SKLAIR, L.: El conocimiento organizado. Labor. Barcelona, 1977.
- BODEN, M.A.: Inteligencia artificial y hombre natural. Tecnos. Madrid, 1984.
- COMMONER, B.: Ciencia y supervivencia. Plaza y Janés. Barcelona, 1984.
- BORN, M. y H.: Ciencia y conciencia en la era atómica. Alianza Editorial, Madrid, 1971.
- EINSTEIN, A.: Mis ideas y opiniones. Antoni Bosch Editor. Barcelona, 1980.
- RUSSELL, B.: La perspectiva científica. Ariel. Barcelona, 1969.
- CALVO HERNANDO, M.: Las utopías del progreso. Guadarrama. Madrid, 1980.
- WAGENSBERG, J.: Nosotros y la ciencia. Antoni Bosch Editor. Barcelona, 1980.
- PECCEI, A.: Testimonio sobre el futuro. Taurus. Madrid, 1981.
- DIVERSOS: El mundo en el año 2000. Tecnos. Madrid, 1982.
- BELL, D.: El advenimiento de la sociedad posindustrial. Alianza Universidad. Madrid, 1976.
- PRIEDRICH, G. y SCHIAFF, A.: Microelectrónica y sociedad, para bien o para mal. Alhambra. Madrid, 1982.
- DIVERSOS: Aprender, horizonte sin límites. Santillana. Madrid, 1979.
- MENAHEM, G.: La ciencia y la institución militar. Icaria. Barcelona, 1977.

C) ORIENTACIÓ I AVALUACIÓ DEL CURS

A principi de curs, l'alumne podrà escollir un dels sis temes següents d'avaluació:
 Avaluació continuada (per a aquells alumnes que assisteixin regularment a classe) sobre les proves, exercicis i treballs que es vagin fent durant el curs. Aquesta avaluació inclourà un àudio-visual com a treball de curs i experiències de camp en diverses institucions científiques.
 Per insuficiència o defecte de l'anterior avaluació, l'alumne sempre conservarà el dret a presentar-se a l'examen final, única alternativa per a aquells que no hagin assistit normalment a classe. En qualsevol cas, els treballs de curs les pràctiques i la presència no continuada a les sessions acadèmiques serviran per a millorar la nota de l'examen final.